

"Velâyet, kurbiyet merâtibinde sülûktür; çok merâtibin tayyına ve bir derece zamana muhtaçtır. Nur-u âzam olan risalet ise, akrebiyet-i İlâhiyenin inkişafı sırrına bakar ki, bir ân-ı seyyale kâfidir." İzah eder misiniz?

Velayet Allah'ın sevgili kulu olmayı ifade eder. Çoğunlukla "evliya" denilince tarikat şeyhi büyük mürşitler akla gelir. Aslında bu doğru fakat eksik bir değerlendirmedir. Üstad hazretleri velayeti üçe ayırarak şöyle buyurur:

"Velayet üç kısımdır: Biri velayet-i suğra ki, meşhur velayettir. Biri velayet-i vusta, biri velayet-i kübradır. Velayet-i kübra ise; veraset-i nübüvvet yoluyla, tasavvuf berzahına girmeden, doğrudan doğruya hakikate yol açmaktır." (1)

Birincisi, tasavvuf yoluyla nafile ibadetlerini artırmak, ikincisi medrese ilimlerinde derinleşmek, üçüncüsü ise sahabeler gibi bütün himmet ve gayretini iman ve Kur'ân hakikatlerini insanlığa tebliğ etmek için çalışmaktır. Şunu da önemle belirtelim ki, büyük mürşitlerde bu üç kısım birlikte bulunur. Yani onlar hem zikir ve sair nafile ibadetlerini mükemmel olarak yerine getirirler, hem ilim sahasında derinleşir, çok talebe yetiştirirler, hem de bütün insanlara iman ve hidayet yolunu göstermek için çalışırlar.

Nur Risaleleri'nde nur hizmetinin sahabe mesleği olduğu sıkça vurgulanır. Yani, bu hizmette esas olan iman hakikatlerinin kalplerde tahkikî olarak yerleşmesine çalışmak, şüphe ve tereddütleri aklî delillerle ortadan kaldırmaktır. Bu yapılırken nafile ibadete de önem verilmekte, namaz sünnetleri dışındaki sair nafile namazlar da elden geldiğince eda edilmektedir. Şu var ki, bu hizmette şahs-ı manevî esas olduğundan bir mürşidin nezaretinde zikir yapma söz konusu değildir. Onun yerine, namazlarda duadan sonra yapılan tesbihler yanında özel cevşen okumalarıyla tarikatları aratmayacak derecede zikir de yapılmaktadır.

Kurbiyet Allah'a yakın olmaktır. Bunun yolu bir hadîs-i kudsinin baş kısmında şöyle ifade edilir:

"Kulum bana en fazla farzlarla yaklaşır, sonra nafilelerle..."(2)

Bu yakınlaşmanın bir yolu da tarikat mesleğidir. Yani bu mesleğin esası nafile ibadetleri artırmaya dayanır. Cüneyd Bağdadî ve Beyazîd-i Bestamî hazretleri bunu bir sistem haline getirmişler ve bundan tarikatlar doğmuştur.

Kurbiyet için uzun bir yolda ihlasla, sabır ve metanetle yürümek gerekir. Böylece önceleri sadece kötülükleri emreden nefis, bir terbiyeden geçerek terakki ede ede "raziye, marziye ve safiye" mertebelerine kadar ulaşır.

Nefsin bu yedi merteye terakki yolculuđu özet olarak şöyledir:

1. Nefs-i Emmâre:

Allah'ın emirlerine uymayan, daima kötülüğü emreden ve insanı şeytanî yollara sevk eden nefis. Ayet-i kerimede buyruluyor:

“Nefis olanca şiddetiyle kötülüđü emreder.” (*Yusuf Suresi, 12/53*)

2. Nefs-i Levvâme:

İşlediği günahlardan pişmanlık duyarak kendisini kınayan, kötülükten vicdanen rahatsız olan nefis.

“Onlar ki günahın büyüklerinden ve hayâsızlıklardan kaçınırlar, yalnız bazı küçük kusurlar işleyebilirler. Şüphesiz ki Rabbinin mağfireti geniştir.” (*Necm Suresi, 53/32*)

3. Nefs-i Mülhime:

İlhama mazhar olarak, mümkün merteye Allah'ın emir ve yasaklarına uyan nefis.

“Hidayeti kabul edenlere gelince, Allah onların hidayetini artırmış ve onlara takvâ yollarını ilham etmiştir.” (*Muhammed Suresi, 47/17*)

4. Nefs-i Mutmainne:

Kötülüđe meyilden uzaklaşmış, İslâm'ın emir ve yasaklarına uyan, bu konularda hiçbir şüphe ve tereddüdü olmayan nefis. Nefs-i mutmainne, Kur'anda bir yerde geçmektedir:

"Ey huzura eren nefis, sen Allah'tan ve O da senden razı olarak Rabb'ine dön!.. (İyi) Kullarımın arasına gir!.. Cennetime gir!.. " (*Fecr Suresi, 89/27-30*)

5. Nefs-i Râziye:

Dünya imtihanında başına gelen her şeye râzı olan, Rabbinin -*kahır olsun lütuf olsun*- her türlü icraatını rıza ile karşılayan nefis.

“Sen O'ndan razı, O da senden razı olarak Rabbine dön!” (*Fecr Suresi, 89/28*)

6. Nefs-i Mardiyye:

Bütün benliği ile Hakk'a teslim olan ve böylece Allah'ın kendisinden razı olduğu nefistir.(4)

7. Nefs-i Sâfiye (Kâmile):

Süzülmüş, katışıksız, temiz ve Rabbi katında makbul nefis.

Nur-u azam olan risalet ise, akrebiyet-i İlahiyenin inkişafı sırrına bakar:

Peygamberler bir hakikati idrak etmekte zamana ve çalışmaya mecbur değillerdir. Zira peygamberlerin mesleği vehbîdir, yani Allah'ın ihsanıdır. Allah istediği kulunu bir anda en yüksek makama çıkarır. Peygamber Efendimiz (asm)'in miracı bunun bir tezahürüdür.

(1) bk. [Mektubat, Beşinci Mektup](#).

(2) bk. *Buhaî, Rikâk, 38*.